

Aree HaNegev

ערי הנגב

Het Joodse jaar

In de Gregoriaanse (“gewone”) jaartelling is de lengte van een jaar de tijd die de aarde nodig heeft om haar baan rond de zon te voltooien. Het Joodse jaar gaat uit van de tijd die de **maan** nodig heeft om rond de aarde te draaien en weer op dezelfde plek uit te komen. Het Gregoriaanse jaar komt uit op 365 dagen. Het Joodse jaar is een stukje korter, namelijk 354 dagen. Het verschil tussen maan- en zonnejaren wordt in de Joodse kalender gelijk getrokken door zeven keer per negentien jaar een extra maand toe te voegen. Dit verklaart waarom de Joodse feestdagen door de gewone kalender heen en weer schuiven. Soms vallen bijvoorbeeld Pasen en Pesach samen en soms zit er een kleine (maan)maand tussen.

De Joodse kalender verschilt dus van de Gregoriaanse kalender. Het Jodendom werkt met een maankalender in plaats van een zonkalender. Iedere Joodse maand begint en eindigt met een nieuwe maan en een Joodse dag start met zonsondergang. Daarom begint Shabbat op vrijdagavond, na het verdwijnen van het daglicht, en eindigt Shabbat als er de volgende dag drie sterren aan de hemel staan. Hetzelfde geldt voor alle andere Joodse feest- en gedenkdagen.

	2024	2025	2026
'Toe Bisjwat	25 januari	13 februari	2 februari
Holocaust Memorial Day (Int'l)	27 januari	27 januari	27 januari
Ta'anit Ester	21 maart	13 maart	2 maart
Poeriem	24 maart	14 maart	3 maart
Yom HaAliyah	18 april	8 april	28 april
Pesach	23 april	13 april	2 april
Mimouna	30 april	20 april	10 april
Yom HaShoah	5 mei	23 april	13 april
Yom HaZikaron	13 mei	30 april	21 april
Yom HaAtsmaoet	14 mei	1 mei	22 april
Lag B'Omer	26 mei	16 mei	5 mei
Yom Yerushalayim	5 juni	26 mei	15 mei
Erev Sjawoe'ot	11 juni	1 juni	21 mei
Sjawoe'ot	12 juni	2 juni	22 mei
Shiv'a Asar b'Tammuz	23 juli	13 juli	2 juli
Tisja be' Av	13 augustus	3 augustus	23 juli
Tu b'Av	19 augustus	9 augustus	29 juli
Rosj Hasjana	3 oktober	23 september	12 september
Tzom Gedaliah	5 oktober	25 september	14 september
Kol Nidrei	11 oktober	1 oktober	20 september
Yom Kippoer	12 oktober	2 oktober	21 september
Soekot	17 oktober	7 oktober	26 september
Sjeminie 'Atseret	24 oktober	14 oktober	3 oktober
Simchat Tora	25 oktober	15 oktober	4 oktober
Chanoeka	26 december	15 december	5 december

TOE BISJWAT

'Toe Bisjwat (15 Shevat) betekent letterlijk 'de vijftiende van de maand Sjewat'. Het is een van de 'kleine' Joodse feestdagen en wordt in het Nederlands 'Nieuwjaar van de bomen' genoemd. In het Hebreeuws wordt het ook wel Chag ha'ilanot (feest van de bomen') genoemd. Oorspronkelijk had de dag een 'belastingtechnische' functie: de vruchten die vanaf deze dag af rijp werden, werden meegeteld voor het tiende deel dat in het volgende jaar geofferd moest worden in de tempel, met uitzondering van de 'Sjmita' jaren, waarin het land en de bomen met rust gelaten moeten worden. De regels voor het al dan niet mogen eten van de vruchten en het afdragen ervan aan de tempel worden in de Misjna gedetailleerd beschreven en in de Gemara verder uitgewerkt. Misjna en Gemara vormen samen de Talmoed.

HOLOCAUST MEMORIAL DAY

Op Holocaust Memorial Day worden wereldwijd de slachtoffers van de Holocaust herdacht. Deze herdenkingsdag is in 2005 door de Verenigde Naties uitgeroepen en

vindt sindsdien jaarlijks plaats op 27 januari. De officiële dag 27 januari is gekozen omdat op 27 januari 1945 het concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz door de geallieerden werd bevrijd. Het kampencomplex bij Auschwitz was het grootste in zijn soort. De Nazi's vermoordden in dit kamp tijdens de Tweede Wereldoorlog meer dan een miljoen Joden, Roma en Sinti.

TA'ANIT ESTER

Vasten van Esther, 13 Adar. Ta'anit Ester is een vastendag ter herinnering aan de drie dagen waarop door Esther, Mordechai en de hele joodse gemeenschap gevast werd voordat Esther koning Ahasveros benaderde. Het vasten begint bij het aanbreken van de dag en eindigt nadat 's avonds het boek Esther is gelezen. Het is een Joodse vastendag, die voorafgaat aan Poerim, het vrolijke en uitbundige lentefeest van de Joden. Tijdens Ta'anit Ester is eten en drinken verboden. In tegenstelling tot Jom Kipoer (Grote Verzoendag) en Tisha Beav (Treurdag om Jeruzalem) is zwemmen, zalving en het dragen van leer toegestaan. Zwangere en zogende vrouwen, en anderen met gezondheidsproblemen en/of -beperkingen zijn vrijgesteld van vasten. Kinderen onder de leeftijd van bar / bat mitswa (13 voor jongens, 12 voor meisjes) zijn niet verplicht om te vasten. Als men zich zwak voelt, dan kan men het vasten verbreken na zonsondergang. Sommige mensen zullen opstaan voor zonsopgang en vroeg ontbijten (maar dit is alleen toegestaan als je je dat van te voren hebt voorgenomen).

Als het 'Vasten van Esther' op sabbat (zaterdag) valt, wordt het vervroegd naar de donderdag (11 Adar) ervoor (dit was bijvoorbeeld in 2017 het geval en zal pas weer in 2024 zo zijn). Het is namelijk verboden om te vasten op zaterdag (met uitzondering van Jom Kipoer).

POERIM

Poerim is misschien wel het meest vrolijke feest in het Jodendom. Daar is een goede reden voor: met Poerim wordt herdacht én gevierd dat het Joodse volk aan vernietiging is ontkomen. Muziek, verkleden, lekker eten, maar ook mensen helpen die het minder goed hebben, hoort allemaal bij Poerim. Poerim komt van het oud-Perzische woord poer dat 'lot' betekent. Daarom wordt Poerim ook wel het Lotenfeest genoemd. Het Poerimfeest is ingesteld om te herdenken dat het Joodse volk aan vernietiging is ontkomen. De geschiedenis staat tot in detail beschreven in het boek Esther, zoals de zoektocht naar een nieuwe koningin, de vreselijke plannen van Haman, het verdriet van haar neef (oom) Mordechai, de moed van

Esther en uiteindelijk de dood van Haman. Het verhaal leest als een spannend boek.

Haman, een adviseur van de Perzische koning, vond dat alle Joden omgebracht moesten worden. Zijn plannen zijn vergevorderd, maar dankzij de inmenging van koningin Esther, die met haar vasten én gevaar voor eigen leven de koning benadert, en dankzij het hele Joodse volk wat tot inkeer kwam, wordt het lot gekeerd.

Het wonder van Poerim onderscheidt zich van andere wonderen, omdat de redding voor het joodse volk via 'natuurlijke weg' kwam. Er werd geen zee gespleten, er waren geen bovennatuurlijke plagen. Alles gebeurde doordat bepaalde mensen op het juiste moment op de juiste plaats waren. De hand van G-d is 'verhuld' aanwezig, 'gekleed' in natuurlijke gebeurtenissen. Dit is de reden dat kinderen en ook volwassenen 'verhuld', oftewel verkleed, naar het Poerimfeest komen.

Poerim wordt gevierd op 14 adar in de joodse kalender. Het valt hierdoor vaak in het vroege voorjaar. In schrikkeljaren wordt het gevierd op de 14de adar II.

YOM HA'ALIYAH

'Yom HaAliyah' is een nationale feestdag in Israël op de tiende dag van de Hebreeuwse maand Nisan (maart / april) ter herinnering aan het binnengaan van het Joodse volk in het Land van Israël (Eretz Yisrael) zoals beschreven in de Hebreeuwse Bijbel. Wordt in Israel op scholen gevierd op de zevende dag van de maand Chesjwan (oktober / november).

Officieel ingesteld door de Knesset in 2016 ter erkenning van de immigratie naar de Joodse staat als kernwaarde van de staat Israël en ter ere van de bijdrage van de Joodse immigranten aan de Israëlische samenleving. Het Land van Israël is een vertaling van 'Eretz Yisrael', een concept in de joodse traditie ten aanzien van een gebied/land in het oude Kanaän. Dit is gebaseerd op enkele teksten uit de Hebreeuwse Bijbel onder meer op die waarin God aan Abraham 'een land' voor zijn nakomelingen belooft. In de Bijbel zijn dat de Israëlieten, de zonen van Jakob die Israël genoemd wordt wanneer hij het land Kanaän betreedt. De onafhankelijkheidsverklaring van de staat Israël begint met een verwijzing naar Eretz Yisrael.

PESACH

De viering van Pesach (Pasen) herinnert aan de uittocht uit Egypte. In de Tora wordt in het boek Exodus verteld dat Mozes de opdracht van God kreeg om de joden uit Egypte te leiden. De Farao, de koning van het Egyptische rijk, wilde de joden, die als slaven leefden, niet laten gaan. Pas nadat er tien plagen over Egypte gekomen waren, liet hij de joden vrij. Het is een opdracht om het verhaal van de uittocht uit Egypte van geslacht op geslacht over te leveren. Pesach valt in de maand Nisan.

Pesach betekent 'overslaan', de term houdt verband met het feit dat bij de tiende plaag, de dood van de eerstgeborene, de huizen van de joden werden overgeslagen. Tijdens Pesach viert men de bevrijding, in de eerste plaats van de slavernij en maar ook van winterkou. Tijdens dit achtdaagse feest mag men geen gegiste of gedeseemde producten eten, in plaats daarvan eet men matzes. Dit herinnert eraan dat er tijdens de nachtelijke uittocht geen tijd was om het deeg voor het brood te laten rijzen. Ook gebruikt men in deze periode een apart servies, dat niet in contact is geweest met gedeseemde voedingswaar en dus koosjer (geschikt) is voor Pesach. Aan de vooravond van Pesach vindt thuis de sederavond plaats. Te voren is het hele huis 'desem-vrij' gemaakt, dit is het zogenaamde kasjeren.

Op tafel staat een sederschotel met daarop verschillende soorten voedsel die een symbolische betekenis hebben. Zo herinnert bitter kruid (mierikswortel) aan de slavernij, peterselie aan de lente en zout water aan tranen van verdriet. Iedereen heeft een boek (hagada) waaruit het verhaal van de uittocht uit Egypte wordt gelezen. De vraag "wat is het verschil tussen deze avond en alle andere avonden?" wordt gesteld door de jongste aanwezige en vormt het begin van een lange avond vol verhalen, liederen, discussie en natuurlijk eten. Onderdrukking en bevrijding vormen het centrale thema van de avond. Om de verwachting van de uiteindelijke (Messiaanse) bevrijding aan te geven is er aan tafel een aparte plaats voor Elia gedekt. Hij zal immers de komst van de Messias aankondigen.

Pesach duurt acht dagen en begint op 15 Nisan

Ma Nishtana, het lied waarin de jongste aanwezige op seideravond vraagt: "wat is het verschil tussen deze avond en alle andere avonden?"

MIMOUNA

Vanaf de jaren 1700 bezochten Joden 's avonds op de laatste avond van Pesach boomgaarden. Dan spraken zij een zegen voor de bomen uit en reciteerden passages uit de Misjna en Mishlei. Naderhand kwam iedereen samen aan tafel voor een groot feest samen met vrienden, familie en bureu. Het feest was een gemeenschappelijke aangelegenheid die open stond voor de hele gemeenschap –

zowel joods als moslim – hoewel er een onofficiële opdracht was om wie te bezoeken: eerst de rabbijn, daarna de ouders, gevolgd door belangrijke gemeenschapsfiguren en vervolgens de anderen. Vreemdelingen waren ook welkom.

Religieuze symbolen zijn meestal aanwezig bij deze maaltijd. Vooral items die verwijzen naar het getal vijf, een verwijzing naar de hamsa (een handvormig amulet waarin het beeld van een oog is verwerkt) en de vijf boeken van de Thora. Vaak is ook het getal zeven aanwezig, een ander gunstig getal in de Joodse numerologie, dat de zeven dagen van de schepping vertegenwoordigt en overal in de Thora en in gematria verschijnt (Joodse numerologie): de numerieke waarde van het Hebreeuwse woord voor geluk is gad, zeven, en de numerieke waarde van mazal (een ander woord voor geluk), is 77

De oorsprong van de mimouna is niet zo duidelijk als sommige van onze andere Joodse tradities. Er is geen bijbels mandaat of rabbijnse opdracht om terug te keren naar het eten van chameitz, en vreemd genoeg is dit een traditie die grotendeels uitsluitend door één gemeenschap wordt gevierd; de joden van Marokko. Het is veel minder wijdverspreid dan andere cultureel Joodse gebruiken. In het moderne Israël wordt mimouna traditioneel gevierd door Marokkaanse en Mizrahi-joden op grote openbare feesten de dag na Pesach. Het is populair om buitenfeesten, barbecues en picknicks te organiseren.

YOM HA'SHOAH

27 Nisan. Dag van de herdenking van de Shoah (Holocaust), de vernietiging van de zes miljoen Europese joden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Joodse herdenking van slachtoffers van de Jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog én de herdenking van de opstand van het Getto van Warschau.

Op Yom Hashoah staat men stil bij de mensen die tijdens het nazistische regime zijn vermoord en bij de invloed van de sjoa op het joodse volk. Yom Hashoah valt elk jaar op 27 Nisan. De officiële naam van de dag luidt: Yom Hashoah Wehagewoera - de dag van vernietiging en heldendom (het laatste om aandacht te schenken aan de verzetsdaden tegen de nazi's).

YOM HAZIKARON

Yom Hazikaron (Dag van de Herinnering) is een Israëlische gedenkdag waarop de Israëlische doden uit alle Israëlische oorlogen alsmede degene die zijn omgekomen door terroristische acties worden herdacht. De volledige naam van deze dag luidt 'Israëlische herdenkingsdag van de gevallen soldaten en de slachtoffers van

terrorisme'. Yom Hazikaron valt jaarlijks op 4 Ijar (apri / mei) en gaat direct vooraf aan Yom Ha'atsmaoet, de Israëlische onafhankelijkheidsdag. Alleen in het Charedisch jodendom wordt Yom Hazikaron niet herdacht daar men Tisja Beav als herdenking van alle gevallen beschouwt, inclusief de slachtoffers van de Shoah. Een herdenkingsdag in Israël.

YOM HA'ATSMOET

Onafhankelijkheidsdag. Viering van de geboorte van de staat Israël. Yom Ha'atsmaoet is de dag (5 Ijar 5708 ofwel 14/15 mei 1948) waarop de onafhankelijkheidsverklaring van Israël werd afgekondigd en de staat werd gesticht. Yom Ha'atsmaoet is een nationale feestdag in Israël, ook daarbuiten wordt Yom Ha'atsmaoet in joodse kring gevierd. Er worden psalmen gezongen en speciale gebeden gezegd, waarin de hoop wordt uitgesproken op vrede voor Israël en haar bewoners. Op de voorafgaande dag, Yom Hazikaron (Dag van de Herinnering) worden de doden uit de vele oorlogen herdacht.

LAG BA'OMER

Een Joodse feestdag de drieëndertigste dag van de Omer telling. Deze dag valt altijd op de 18e dag van de maand Ijar. De bekendste gewoonte op deze dag is om vreugdevuren in heel Israël aan te steken. Tijdens de Omer telling worden de 49 dagen vanaf de tweede dag van Pesach, tot de vijftigste dag op Sjavoet geteld. Het is een periode met allerlei restricties, maar tijdens Lag Ba'Omer vervallen deze en mag er worden getrouwd (Ashkenaziem, want de Sephardiem doen dit een dag later) en wordt er feest gevierd. De gewoonte om het grote vreugdevuur bij de tombe van de Rashbi aan te steken gaat terug op de rebbes van de Boyaner dynastie (eind 1800 CE).

Op Lag Ba'Omer zijn verleden en heden met elkaar verweven, de eerste Zionisten in het moderne Israël associeerden deze dag met de Bar Kochba opstand (132-136 CE) tegen de Romeinen. Verschillende Lag Ba'Omer tradities zijn toen met het Zionisme verweven en werd de focus gelegd op de overwinning van de rebellen, die geestelijk werden geïnspireerd door Rabbi Akiva en militair geleid door Bar Kochba. De sterfte die tijdens de Bar Kochba opstand onder de leerlingen van Rabbi Akiva uitbrak, eindigde onverwachts op de 33e dag van de Omer telling. Lag Ba'Omer werd toen uitgelegd als de dag van Bar Kochba's overwinning en deze dag herinnert dan ook aan de (aanvankelijke) overwinning van de rebellen. Daarmee is deze dag onderdeel gaan uitmaken van de Israëlische – Zionistische psyche, gedurende de eerste jaren in de strijd naar een onafhankelijke Joodse staat. Veel paramilitaire groepen identificeerden zich met de rebellen van destijds. De Palmach divisie, ontstaan uit de Hagana, is opgericht op Lag Ba'Omer 1941. De

regeringsopdracht om de IDF op te richten, is genomen op Lag Ba'Omer 1948. In het moderne Israël staat Lag Ba'Omer dan ook symbool voor de 'the fighting Jewish spirit'.

YOM YERUSHALAYIM

Eenwording van Jeruzalem. Meest recente Joodse feestdag. Herdenking van de inname van de oude stad Jeruzalem (Al-Quds) op 7 juni 1967 tijdens de Zesdaagse Oorlog. 'Yom Yeroesjalajiem' (Jeruzalemdag) wordt jaarlijks op de 28-ste dag van de joodse maand Ijar gevierd. Nadat Israël in 1948 onafhankelijk was geworden, werd de jonge staat aangevallen door omringende landen. Jordanië veroverde het oostelijk deel van Jeruzalem dat het tot 1967 bezette. Pas in juni 1967 in de Zesdaagse Oorlog verkreeg Israël de zeggenschap over de Oude Stad van Jeruzalem, de Westelijke Tempelmuur en de Tempelberg (waarvan het het beheer liet aan de islamitische waqf). Sindsdien wordt op 28 Ijar de hereniging van Jeruzalem 'Yom (Ichoed) Jeroesjalajiem' gevierd. Valt 28 Ijar op vrijdag of sjabbat dan wordt de viering verplaatst naar de daaraan voorafgaande donderdag. Ook: Yom Yerushalayim.

Vanwege de gevoeligheid van het onderwerp (Jeruzalem) roept de dag veel weerstand op bij Palestijnen. Geregeld worden Joden aangevallen tijdens of rond de datum van het feest. Door de regering van Iran is de antizionistische Al-Quds Dag (Jeruzalemdag) ingesteld, waarop geprotesteerd wordt tegen de inname van de oude stad Jeruzalem.

EREV SJAWOE'OT

Sjawoe'ot (Hebreeuws: שבועות) Het is tevens het einde van de omtelling. Zeven weken na de uittocht uit Egypte kregen de Joden de Tora; daarom heet Shawoe'ot ook: zeman mattan Toratenoe – het tijdstip van het ontvangen van de Tora. Shawoeot markeert de spirituele geboorte van het Joodse volk als drager van het woord van de Eeuwige. Aan de vooravond van Shawoeot (Erev Shawoeot) wordt er 'gelernt': men bestudeert de hele nacht de Tora en andere belangrijke teksten uit het jodendom.

SJAWOE'OT

Sjawoe'ot, oftewel Wekenfeest, is één van de drie Pelgrimsfeesten. De andere twee zijn Pesach en Soekot. Het heet Wekenfeest omdat het zeven weken na Pesach wordt gevierd. In de tussenliggende periode wordt de Omer geteld, een ritueel dat

het dichterbij komen van Sjawoe'ot markeert. Oorspronkelijk was het – zoals de meeste Joodse feestdagen in de Oudheid – een oogstfeest.

Het was de eerste dag waarop men bikoeriem (eerste vruchten) naar de tempel bracht: niet alleen letterlijke vruchten als druiven, vijgen, granaatappels, olijven en dadels, maar ook de eerste oogst van tarwe en gerst. Ter herinnering aan deze gewoonte wordt de synagoge op Sjawoe'ot versierd met vruchten en graanhalmen. In de loop der tijd heeft het een tweede, meer religieuze betekenis gekregen: het viert het geven van de Tora door de Eeuwige aan het Joodse volk. Pesach viert de nationale geboorte van de Joden als volk, Sjawoe'ot markeert de spirituele geboorte van het Joodse volk als drager van het woord van de Eeuwige.

SHIV'A ASAR B'TAMMUZ

Een Joodse vastendag op de 17de dag van de vierde maand (17 Tammoez, meestal in juli). Begin van de drie weken durende rouwperiode tot Tisja Beav. Op deze dag wordt herdacht dat de muren van de stad Jeruzalem werden doorbroken tijdens de belegering door Nebuchadnezzar, wat uiteindelijk leidde tot de verwoesting van de Eerste Joodse Tempel (in 587 v. Chr. door de Babyloniërs). Tisja Beav is de rouwdag van het jodendom waarop primair de vernietiging van de Tempel wordt herdacht. Daarnaast zijn er nog drie andere vastendagen ingesteld: 10 Tevet, 17 Tammoez en 3 Tisjri.

TISJA BE'AV

Tisja Be'av is de traditionele rouwdag van het jodendom (Treurdag om Jeruzalem). Een treurdag ter gelegenheid van de verwoesting van de tempel. Men herdenkt op 13 augustus 2024 (9 Av.) met Tisja Be'av de verwoesting van zowel de Eerste als de Tweede Tempel, respectievelijk in 587 v. Chr. en 70 n. Chr. Het is een dag van vasten en het zingen van klaagliederen. De synagoge is op deze dag slechts zwak verlicht. Ook: Tisha Beav, Tisja Be'av of Tisha b'Av.

Dit is niet bepaald een feestdag. Op deze dag staan de Joden stil bij de verwoesting van de tempel door de Romeinen in het jaar 70 na Chr. en nog een aantal andere rampen die rond deze tijd van het jaar in het verleden plaatsvonden. Het is een dag van rouw, waarop joden vasten en in de synagoge de Thora-rollen omhullen met zwart doek, het licht is uit, de meesten zitten op de grond of op lage bankjes en alleen de 'ner tamied' (een soort Godslamp) brandt.

TU B'AV

Een romantische Joodse feestdag, jaarlijks op de 15-e dag van de Joodse maand Av, die gevierd wordt als een soort Valentijnsdag. Tu b'Av wordt beschouwd als een goede dag om te trouwen, een aanzoek te doen of geloftes te vernieuwen. Een vrolijke feestdag die oorspronkelijk het begin van de druivenoogst markeerde (met Yom Kippoer als het einde van de druivenoogst). Op beide dagen droegen de ongehuwde meisjes van Jeruzalem witte kleren en dansten ze in de wijngaarden.

ROSJ HASJANA

Rosj Hasjana is het joods nieuwjaar. Het duurt twee dagen en in de periode die eraan voorafgaat sturen mensen elkaar kaarten met de wens "sjana tova", een goed jaar. Rosj Hasjana wordt thuis gevierd met een feestelijke maaltijd. Ronde challes en honingkoek ten teken van een zoet, onafgebroken jaar, mogen niet ontbreken op tafel. In sjoel staat de dienst in het teken van inkeer. Rosj Hasjana is namelijk ook het begin van tien dagen van inkeer die uitmonden in Yom Kippoer. In sjoel wordt 100 keer op de sjofar (ramshoorn) geblazen om de mensen als het ware wakker te schudden. 's Middags is het de gewoonte naar een stromend water te lopen en daar kruimels in te werpen, als symbool voor het afwerpen van je zonden. Je zegt er een speciaal gebed bij. Deze gewoonte heet tasjliech.

TZOM GEDALIAH

De 'Vastendag van Gedalia' (ook: Tzom Gedaliah) is een Joodse gedenkdag waarop vanaf zonsopkomst 3 Tisjri tot zonsondergang wordt gevast om de moord op Gedalia, de gouverneur van Juda, te betreuren. Zijn dood betekende het einde van de Joodse autonomie en werd voorafgegaan door de verwoesting van de Eerste Joodse Tempel (in 587 v. Chr. door de Babyloniërs). Tisja Beav is de rouwdag van het jodendom waarop primair de vernietiging van de Tempel wordt herdacht. Daarnaast zijn er nog drie andere vastendagen ingesteld: 10 Tevet, 17 Tammoez en 3 Tisjri. Als Rosj Hasjana (Joods Nieuwjaar) op donderdag en vrijdag valt, wordt het vasten uitgesteld tot zondag (4 Tisjri), aangezien er niet gevast mag worden op zaterdag (behalve met Yom Kippoer).

KOL NIDREI

Kol Nidrei (9 Tisjri) betekent 'alle geloften'. Dit zijn de beginwoorden van het aanvangsgebed dat op de vooravond van Yom Kippoer driemaal wordt gereciteerd. Voorbereiding op Yom Kippoer (Grote Verzoendag). Kol Nidrei (ook wel Kol Nidree en Kaal Nidree genoemd) is het Joodse gebed dat negen dagen na het Joods nieuwjaar, op de tiende van de joodse maand 'Tisjri' en wel op de avond van Yom

Kippoer driemaal wordt opgezegd. In dit gebed verklaart men dat alle onbezonnen beloften die men het komende jaar tot de nieuwe Yom Kippoer tegen zichzelf zal afleggen geen waarde zullen hebben.

Het gebed is nog voor de verwoesting van de Tempel ontstaan. Voordat de Hogepriester het Heilige der Heiligen binnenging (één keer per jaar, op Yom Kippoer) zong hij een lied over zijn zonden, over de zonden van de overige priesters en over de zonden van heel Israël. Nadat hij in het Heilige der Heiligen voor de zonden van het gehele volk had geofferd stuurde men een geit, de zogeheten zondebok, de woestijn in om daar te sterven. Deze geit stond symbool voor alle zonden van het volk.

De melodie van Kol Nidrei is in de 18e eeuw opgeschreven. Max Bruch heeft hiervoor in 1880 een muziekstuk met gelijknamige naam voor violoncello en symfonieorkest gecomponeerd. Maar niet alleen hij, ook Arnold Schönberg heeft in zijn opus 39 gebruik gemaakt van deze melodieën. De Spaanse, Italiaanse en Oosterse Joden gebruiken trouwens een andere melodie bij het opzeggen van Kol Nidrei.

YOM KIPPOER

Jom Kippoer duurt een dag en wordt wel de belangrijkste dag van het Joodse jaar genoemd. Het is een vastendag waarop je niet mag eten, drinken en werken. Op Jom Kippoer tracht je met jezelf, je medemens en God in het reine te komen. Alle gebeden staan in het teken van inkeer. Men draagt in sjoel geen schoenen met leren zolen en gaat zoveel mogelijk in het wit gekleed. Aan het einde van de dag wordt nog een maal op de sjofar (ramshoorn) geblazen. Daarna zoeken mensen elkaar op om samen aan te bijten (te eten na het vasten).

SOEKOT

Soekot wordt ook wel Loofhuttenfeest genoemd. Het feest duurt zeven dagen. Aan Soekot zitten Sjemini Atseret en Simchat Tora vast. Het is een mitswa om in je eigen tuin een soeka te bouwen, waarin je elke avond van het chag (feest) eet. Soekot herinnert aan de tijd dat de joden in de woestijn leefden in hutten. Kinderen kunnen van alles maken om de soeka op te vrolijken, bijvoorbeeld tekeningen en slingers. Met soekot maken de mensen loelaviem. Een loelav is een bundel van een mirretak, een wilgentak, een palmtak. Deze bundel houdt je in de linkerhand, terwijl je de etrog in je rechter houdt. Een etrog is een zeer aromatische citrusvrucht. Deze vier soorten, arba miniem, staan symbool voor de verschillende soorten mensen. In

sjoel lopen de mensen rondes om de bima (ophoging in het midden van een sjoel) met hun loelav en etrog. Deze rondes heten hakafot.

SJEMINI ATSERET

Sh'mini Atzeret (22 Tisjri). Dit feest sluit het Loofhuttenfeest (Soekot) af. Men bidt om regen in de hoop op een vruchtbaar jaar. Letterlijk betekent het: 'de achtste dag van het samenkomen'. Op zich is zeven dagen al genoeg, maar het is voor God moeilijk om afscheid te nemen, daarom blijven de joden nog een dagje. De tijd die men hiermee kreeg wordt van oudsher gebruikt om te bidden voor extra regen zodat straks alles zal gaan groeien en bloeien.

SIMCHAT TORA

Op Simchat Tora (23 Tisjri) vieren we dat we de Tora hebben, dat we het laatste boek daarvan (Dewariem) uitgelezen hebben en weer beginnen in het eerste (Beresjiet). De woorden van de vijf boeken van Mosje zijn namelijk verdeeld evenveel porties als er in een jaar sjabbatot zijn. In sjoel wordt met de Tora-rollen rondgedanst (behalve in de Portugese Snoge) en snoep gestrooid voor de kinderen.

Een vrolijke viering waarbij gedankt wordt voor de Tora (de Wetten), de eerste vijf boeken van de Joodse bijbel. In de synagoge leest men eerst het laatste hoofdstuk van de Tora en daarna gaat men meteen verder met het eerste hoofdstuk. Dit geeft aan dat het lezen uit de Tora nooit stopt. Degene die het laatste hoofdstuk leest, wordt Bruidegom van de Wet (Chatan Torah) genoemd en degene die het eerste hoofdstuk leest, heet Bruidegom van het Begin, Chatan Bereesjiet.

De negende en laatste dag van Soekot is het Simchat Thora (ook: Simhat Torah).

Simchat Tora heeft een middeleeuwse oorsprong.

CHANOEKA

Chanoeka is het feest van de inwijding van de Tempel. Het wordt gevierd ter herinnering aan de heugelijke dag dat de Makkabeeën de Tempel in Jeruzalem opnieuw inwijdde, nadat zij de Syriërs verslagen hadden, in het jaar 165 voor de gewone jaartelling. De koning van Syrië, Antiochus IV Epiphanes, verbood alles wat niet paste in de Griekse cultuur. Het was verboden Sjabbat te vieren, besnijdenis uit te voeren en Tora-onderwijs te volgen. De Makkabeeën kwamen hiertegen in opstand en na een paar jaar van strijd kon de Tempel weer opnieuw worden ingewijd. Maar voor deze herinwijding had men olie nodig. De menorah (zevenarmige tempelkandelaar) moest ontstoken worden. Volgens het verhaal

konden de joden slechts één kruikje bruikbare olie vinden, genoeg om de menorah acht dagen lang te laten branden.